
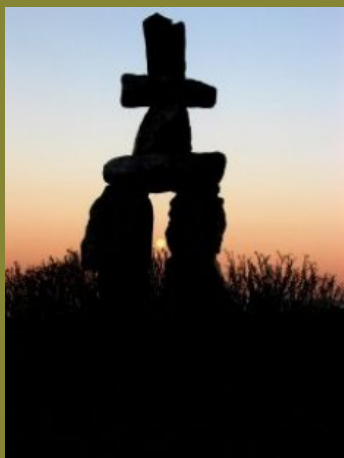
**Public Legal
Information**
Association of NL

Kaujisaunik Pijausimajunut Ilaget Pilukâmmata

kingullia Allatausimajuk

Pitangit:

Pitâgijausot Maligatsait

P. 4

Ikajuttet Idluatsaijut Ilupsingani

P. 10

KaujimagiaKajatit Sivungani

UKâlakKânak Idluataivimmi

P. 16

Pijaugutinnut UKauset

P. 23

UKauset Tukingit

P. 27

Inulimât Maligatsanik Kaujitsigiamut katutjiKatigenningit Newfoundland Labradorimilu (PLIAN) kenaujaliugatik katutjiKatigennet ilinniatitsigiamut Newfoundlandimiunik Labradorimiunillu mitsânut maligatsait. SakKititsiKattavugut inulimât maligatsanginnik ilinniatigasuaadlugit Kaujitigumadlugillu tamakkuninga ikajuttaugutinnik tugâgutiKadluta unutsitsigiamut atuttaugutinginnik idluatsaigetut.

PLIAN Kaujimajaukkujjuk kenaujattâtitsisimanninginnik Aulatsijet Idluatsaivinginni Canadaup akilittaugutitsanginnik ablasângutitaugutingita ammalu sakKititaugiallautitsanginnik tâkkua atuagait.

PLIAN amma nakummeviKagumammijuk kavamanganik Newfoundland Labradoriullu taikkutigona Pilukâttailititsigiamut Pigiasijausimajunik kenaujatsanginnik tunitsisimmata ilingatillugit Kaujisattaugutigisimajanginnut, allataugutinginnut amma sivungani sakKititaugutigisimajanganut tâkkua atuagait Kablunâtitut.

KanuttoniKavugut una atuagak ikajunianninganik pilukâttausimajunik ilanginnut inojunut Newfoundland Labradorimilu. PLIAN nakummeviKajuk unuttunik inunnik ikajusimajunik tamatumunga sulagijsausimajunut. Ilonnatik ikajusimajut nittutaummagittut.

Kristen O'Keefe
Executive Director

Inuktitut Ablasângutitsijinga Hilda Lyall

Copyright PLIAN 2009
ISBN: 978-1-894829-70-0

Una atuagak pitalik Kaujisautigalatuinnanik, ammalu atuttauKujaungituk maligatsanik uKaudjuigianimmud. Maligatsatigut uKaudjugiattaugumaguvit, KaujitsigianaKavutit ikKatuijimik.

This publication contains general information only, and is not intended to provide legal advice. For legal advice, contact a lawyer.

Aippaga piluadlasok. Sunait maligatsakut atuttaugajattoon uvannun?

kinalonnet pivitsaKajutsaungituk ânnegiamut kappiasâgigiamillonet asiminik. Sollu aippait ugvalu aippagetitut katingaKatigijaillonet kappiasâgiKattapat pinnipallonet ilinnik, maligatsaKavuk adjigengitunik atuttausonik. Uvani ilanginnejuni uKâlautiKaniakKugut ilanginnik tamakkua. Ukua tulligettitausimajut iluingaingituk. UKâlaKatiKagumagajakKutit ikKatuijimik Kaujigiamut idluatsaijumottaitsigajamangâppit. Sollu atausimik pisonguguvit, suligaviataunianginavit pigiamut asinginnik.

Pisonguvutit:

1. UKallutit Puliesimut pijautitsigiamut pilukâttausimaninnut
2. Kinugautiliullutit Tuavittumik PaigijaugutiKattitaugiamut Tilisiutimmik (EPO)
3. Kinugautiliullutit Pilukânnitailigiagutimmik

IkKanannipaugialik tamatsumani KanuigiaKanginet Kitungatillu. Pilukânimmut pasijaugutet:

Puleset KaujisaKattatut nâmmasingsiutiKajuKammat ilageni pilukâjunut. UKautijauKattagialet tagvainak. Apiginiattut uKautijaugumallutik Kanuk pilukâjuKammangât ammalu atinginnik Kaujijamajut. Kingngungani nâmmasingsinginiup pulesinut, tainna pasijaujuk tigujaugajattuk. Tainna angutik annalonet apitsutaugajammijuk.

kajusiutik pijaujutsaumangât sakKititauluaKattatuk pulesinit. 1 Sollu, pidjutiKalluni sulijunik, pulesi uppiat tâmma pilukâsimanninganik,

pasijaugutittâgajattanga. Tâмна kajusiutik sakKititauKattatuk pulesimut isumatsasiugutiKakKâtillugu nalâgut sakKititaujunik.

Sollu pasijaujuk tigujauppat, tainna angutik/annalonet sakkutaugajatuk tigumiattauninganit tainna pasijaujuk killigiutjiutiKappat malit-sianianniminik allatausimajunik idluatsaivimmit tilisiutimmi. Tâмна alakkasâjak sakkutauitsiKattatuk pasijaujumi tigumiattauninganit tajak *akilekKujausimajuk ugvalu maligatsaKalluni anettitaunik*. Tâмна idluatsaivimmit tilisiutik MalittaugiaKajuk pasijaujumul. Sollu siKumitsipat tamatsuminga, asiagut sakKiviugajattuk pilukasi-manimmut pasijaugutimmik. Sollu malugusuguvit siKumitsisiman-ninganik, tapvainammagik uKaudjijutsauvutit pulesinik. SiKumitsisi-mannet idluatsaivimmit tilisiutimmik isumagijaummagittuk uKumait-toninganik.

Taipsumani puleset sakKititsipata pasijautimmik, ikKatuijik tajaujuk Ataniup IkKatuijinga kajusititsiKattatuk tainna pasijaugutigijaujuk idluatsaivitigigut kamagijaujutsaumangât. Tainna Ataniup IkKatui-jinga pettauitsituinnaniangituk pasijaugutigijajunik Kinupviug-aluaguni idluatsajuttauitsijumul. Unuttojut pidjutigijaugunnatut isu-matsasiugutigijaugialet kajusititsigasuannimi pasijaugutigijajaut Ku-janâttajutsaumangâta, Tamatsumunga kasusititsigunnangituk puleset ugvalu tainna pilukâttausimajuk.

Sollu pasijaugutik idluatsaivimmotitauppat, tainna kina pasijaujuk (pasigatsak) apigijauniattillugu kiukKulugu pasijagutimminut (pisimanniminik pisimangnginimilonnit). Sollu pasijaujuk kiuppat pisimanniminik, tainna angutik/annalonet pijaunialluni taipsumanit-sainak uvlungani ugvalu sivunitsami uvlumi. Sollu pasijaujuk kiup-pat pisimangnginimminik, ottutaunitsanga uKattaunialluni sivunit-samat uvlutâllugu.

Pilukâttausimajunik Ikajuttet atuagalet tajaujumi, *Kaujisannik Id-luatsaivimmut* pitalimmik ikajusonik Kaujigumajannut. Pitâgijau-songummijuk Pilukâttailitsigiamut Pigiasitutimmi Kaujimatitsigia-mut Kagitaujatigut (www.gov.nl.ca/vpi).

Tuavittumik PaigijaugutiKattitaugiamut Tilisiutik (EPO):

Taipsumunga July 1, 2006, tâмна Ilaget Pilukâttautailigianginnut Paigijaugutimmut PikKujak maligatsaujut Newfoundland, Labradorimilu. Pitâsongugiamut EPO-mik inosinni katititausimagiaKavutit ugvalu sivungagut Katitausimasimallutit (aippagetitit) katingaKati-Kallutillonet ugvalu Kitungatâsimallutit taipsumangat pilukâjumit. Ilautitsijuk tamanna katititausimadlutik, aippagetitit ammalu annainânnik/angutennânilonet katingautijunik. PivitsaKattisisok pulesinik tigusigiamut taitsuminga tamângat illumit, tigusillutik ilon-nanginnik Kukiutinnik ugvalu sunanik pinniutigigajattanginnik, tunit-siluni ilinnut tamânegajanninik akuniungikaluappat sugusinnilu, amma nallituinnanginnik piusiusonik idluatsaiviup pikKujanginnik.

Puleset Kinugautimmik tataisot Tuavittumik PaigijaugutiKattitaugiamut Tilisiutimmut EPO pigumagunni Kangatuinnautillugu 24-rani sitontini ullu tamât. Puleset pigumaniattut ilinnit angittaugiamut taitaKugunni. Sollu tataiguvit tapsuminga EPO-mik imminik, ugvalu ikKatuijimmik tataittisiguvit, kisiani tataisonguvutit suliaKajuKatillugu sidontinginni Prâvinsiup Iduatsaivngani. Tatattugait pitâgijausot Prâvinsiup Iduatsaivinganit ugvalu Kagitaujakkut Kaujimattitau-gutikkut uvani (<http://www.court.nl.ca/provincial/>). Fonningata nomaranga Prâvinsiup Iduatsaivingata nalunaititausimajuk nunagijanni atujumut tungujuttani pâginâni fonnet nomarangita allanginni atâni taijaujut “Idluatsaiwet”.

Tamâgalak, idluatsaijuk kajusiutiKaKattatuk imminik sollu tainna EPO tunittaujutsaumangât iluani 24-raik sitontet tikitausimanimmunit tatattugammut. Tainna EPO akuniungitumi atuttausok ammalu Kagugunnangituk 90-tinik ullunik. EPO idluatsaijummit tilisiutik.

Tainna Pilukâttailititsigiamut Pigiasiutik Kagitaujatigut Kaujimattitau-gutik pitalik Kaujisautinik uvani uKâlautigijaujuniK. Tainna

Prâvinsiup Idluatsaivingata Newfoundland amma Labradorimi Kagi-taujatiġut Kaujimattisiutinga amma pitaKammijuk mitsânut EPO piusigijanginnik. (<http://www.court.nl.ca/provincial/>).

Pilukânnitailigiagutik:

Pilukânnitailigiagutik idluatsaivimmit tilisiutik âkKisuttausimajuk atâġut allatausimajut 810-imi *Pilukânnimut Maligatsasuanganni* pita-Kajuk nalunaittausimajunik malittaugiaKajunik pilukâsimajumut piusigijangita mitsânut. IlaKadlunilu adjigengitunik piusiuġunik malittaugiaKajunik. Tamakkua malittaugialet ilaKagajattut ukuninga: paffisâġani; uKalaKatiKagiaKangituk ilinnik Kanullonet, ugvalu pi-KagiaKangituk Kukiutimmik. (IsuKangituk tulliget)

ApomautittaKajut pilukânnitailigiagutet pitsakillititsiKattatunik atuvallinigiġattanginnik kamagijaugutingita ilaget pilukânnigiKattatanginnut. ApomautigijauKattatut ukua ilangit:

- Pilukânnitailigiagutet kamagijauKattangituk pulisenut.
- Puleset kisiani kamaKataugiasisot kingungngani pilukânnitailigiagutimmik siKumitsituKammat.
- PiusiuKattatuk pitâġiamut pilukânnitailigiagutimmik akunimmagiusok.

PitaKavuk maggonik adjigengitonnik Kinugautiliuttaugunnatonnik:

Kinugautiliugutik kappiasuguvit asinnut namminik ugvalu ilatit ânntaugianginnut;

Kinugautiliugutik kappiasuguvit asinnut siKuttitaugianginnut piKutigijatit.

Tamâgalak ilonnatik pilukânnitailigiagutinnut Kinugautet aittauKat-tatut Prâvinsiup Iduatsaivinganut (PilukâKattatut kamagijaupvin-ganut). Fonningata nomarangit taikkua Prâvinsiup Iduatsaivिंगita ikâdlugu prâvinsik ukuangujut:

St. John's	(709) 729-1004
Harbour Grace	(709) 596-6141
Placentia	(709) 227-2002
Clarenville	(709) 466-2635
Grand Bank	(709) 832-1450
Gander	(709) 256-1100
Grand Falls- Windsor	(709) 292-4212
Corner Brook	(709) 637-2323
Stephenville	(709) 643-2966
Happy Valley- Goose Bay	(709) 896-7870
Wabush	(709) 282-6617

Sollu tataiguvit Kinugautimmik idluatsaivimmut pilukânnitailigiau-timmik mitsânut ilaget pilukâgutinningita, idluatsaijuk aikKujigajat-tuk pulesinut.

Taipsumani pijageguvit Kinugautimmik tatattugialinnik tunillugulu idluatsaivimmut, *KaikKujaugutik idluatsaivimmut* tunijaugialik taip-sumunga atilimmud igvit tatattusimajanni. Tainna inuk aigiaKalâttuk idluatsaivimmud uvlungani sidontinganillu taijaujumut KaikKujaugut-ingani. Igvit amma aigiaKalâgivitit idluatsaivimmud taipsumani uv-lungani. Taipsumani, sollu atinga taijaujup angingngipat pijauKujau-junut pilukânnitailigiagutimmejunik, tamanna siagugiamut ilijaunial-luni tusâtauniatillugu kingungngani uvlunganingâk.

Taipsumani tusâvingani, uKâlagiaKalâkKutit, taikkualu ilinnik ika-jugiamut tiljausimajut idluatsaivimmoKudlugit Kaujimaninginnut. kamatsianiKagiaKavutit najuttiKagiamut nalâgut sakKititaugialinnik sunanik atuttausonik ikajutsitaugutigigajattanik. Tainna pasijaujuk

amma taitsuma angutiup/annaulonnet ikajuttigijangit Kaujimaninginnut amma pivitsaKattitaulâmmijut uKâlagiamut. Tainna Iduatsaijuk kajusittisinialluni, tatiKalluni nalâgut sakKititausimajunik, tainna pilukânnitailigiagutik ilijaujutsaumangât. AkiligiaKangitut Kinugautimmik tatattuigutet mitsânut pilukânnitailigiagutet amma tisiutik atuttausongulluni tikillugu suvailfanut takKinut.

Sollu tainna inuk tilijausimajuk maligiaKalluni pilukânnitailigiagutimmik siKumitsipat, uKaudjigiaKavutit tapvainak pulesinik. Taikkua kajusigajattut pasijaugutittâlugu. Sollu sulijumik pasijaunninga nalunaittauppat idluatsaivimmi, pasijaugutinga ilat- taugajatuk pannanaittaugutimmik.

PilukâttauKattatunut Ikajuttet allatautsiasimajunik atuagalet tajjaujumik “Kinunnik Pilukânnitailigiagutinnik NL” pitalimmik iluingngasiajunik Kaujimattitaugutinnik. Tainna Pravinsiup Iduatsaivingata Newfoundland Labradorimilu Kagitaujangitigut Kaujimattisiutinga amma pitaKammijuk Kaujimattitaugutinnik mitsânut pilukânnitailigiagutet uvani (<http://www.court.nl.ca/provincial/>).

Inuit takugajattatit tamâni Inummaget Pilukâmmata Ilduatsaivingani

Sollu pijausimaguvit ilaget pilukâgutinnigi Kattatangagut, takugajak-Kutit unuttunik adjigengitunik inunnik suliaKa Kattatunik tamâni pilukâ Kattatut idluatsaupvingani. Tapvani allatausimajut kiu Kattatut sunatuinnanik apitsotigijaulua Kattatunik nâmmasigitunut pidlugit ilaget pilukâgutinnigi Kattatangit.

Sunamingikkua nâmmasigituk ammalu pasijaujuk tukileng?

Nâmmasigituk tainnaujuk uKaudji Kattatuk nâmmasiginimminik pulesinik taimâk pilukâju Kasimanninganik. Tainnaulua Kattatuk ânnitausimajuk ugvalu ânnititausimajuk. Pasijaujuk tainnautillugu pasijaujuk ânnitigisimanigâttaulduni.

PijautainnaKauvunga nulettu Kutiganut amma pasijaugutittâtauk Kujaga tagvainak, kinamik uKaudjinialik Kingâ?

UKautjilutit nunagijanni pulesimik atullutit tuaviutinganik nomaran-ganik. killisiniattaugutik pigiasittitau Kattatuk taipsumani puleset nal-liagutuinnak takuppata pilukânniujumik ugvalu uKautijaugamik pilukâju Kasimanninganik. Puleset killisinianningit adjigengitukkut sidontikut pi Kattatut isumagidlugu sunaummangât piusiusimajuk. Kaujisa gunna Kutit killisini ajimit Kanuk pisimaju Kalimmangât tamatumunga. kajusititsinik pasijautitsigiamut sak Kititaulua Kattatuk pulesinut. Sollu, sulijumik pidjuti Kallutik, puleset uppilippata kina pilukâsimanninganik, pasijaugutittâtsigajattut. Tamatumunga kajusititik sak Kititaugia Kajuk pulesinut isumatsasiugutigijauk Kâtillugit nalâgut sak Kititaujut.

Taipsumani pasijaugutittâtauppat pulesimut, Ataniup Ik Katuijinga kajusititsi Kattatuk nalliagut piju Kajutsaumangât pasijaugutik âtaujut-saumangât âtaujutsaumangâllonet idluatsaivimmut.

Sunainna Ataniup IkKatuijinga?

Ataniup ikKatuijinga ilangani tajauKattatuk Ataniup Akigattutinga. Puleset sakKititaituappata pasijaugutinganik, tainna Ataniup IkKatuijinga kajusiutiKanialluni âtaujuitsaumangâta âtaujuitsaumangâta-lonnet pasijaugutingit idluatsaivimmut. Tainna kajusinnik tungavi-Katillugu maggonik: tatigijautillugit nalâgut sakKititausimajut, nalu-nangituk pijautuinnagiaKanninga; amma nalliagut pusiKagumam-mangâta inulimât. Sollu tainna Ataniup IkKatuijinga uKappat angil-luni tamainnut, pasijaugutingit pigiasiniallutik pilukâKattatut idluatsa-tauringani. Sollu kiugutik aukappat nallianut (ugvalu tamainnut) apitsotennut, tainna Ataniup IkKatuijinga kajusiniangituk pasijaugut-inganut (nginnut).

Tainna Ataniup IkKatuijinga ikKatuijigâ?

Aukang, tainna Ataniup IkKatuijinga igvit namminik ikKatuijigingit. Tainna Angutik/annalonet Ataniup ikKatuijigijanga piusilik kiggatuttiudluni ilonnainut inulimânut. Canadami, pilukân-niuKattatut Kaujimajat sollu pilukausiuninginnik inoKatigenut. Tainna Ataniup IkKatuijinga pikKujaugutiKajuk kamagigiaKaKattatangiinnik adjigettségiaKalluni, ammalu kamagidlugit ilonnatik tamânettut idluatsataujumut, ilaKatautillugu nâmmasigiutiKajuk, Kaujimajut ammalu pasijajuk, adjigettségilluni pitsiaviKagiaKalluni.

Taipsumani aippaga tigujaummat, nilliujisongulauttuk sivil-lipâmik idluatsataugialiup ikKatuijinganik. Sunainna idluatsataugialiup ikKatuijinga?

Idluatsataugialiup ikKatuijinga tigujausimajuk Newfoundland Labradorilu Maligatsaliginimmut Tukisititsigijinginnut maligatsatigut uKaudjigiagiKattajutsautillugu pasijajumut taipsumani tigujaummat ugvalu, amma/ugvalu uvlungani kiugiaKalimmat (taipsumani uKammat sollu pisimanniminik pisimangnginimmillonet).

Tâmna Pulesi uKajuk immaKâ KaiKujauniattunga Kaujimagama. Kanuk tukileng tamanna?

Kaujimajuk tainnaujuk uKâlajuk idluatsaivimmi sotagga Kaujimagamik mitsânut pasijaugutingata.

IlaugiaKavinga ilonnanginnut idluatsataugutinginnon?

IlaunginnagunnaKutit pigumatuaguvit, tâvatuak kisiani ilaugiaKavutit idloutsavimmut tunitsiviuguvit alakkasâjamik KaikKujaugutimmik ilaugiaKanninut, ugvalu tâmna idluatsaijuk uKappat ilaugiaKajutit. TunitsviuKattaniakKutit Kaujisiutimmik nallinginnut idluatsataugutinginnut ilaugiaKaguvit.

Allatausimangitukkut aippagilauttaga kappiasâgilauttuk ânnisinianiminik uvanik, tagva pasijaugutittâtâusimalittuk. Summaninna angutik/annalonet ikKatuijiKalikKa akilegiaKagane?

Aippagilauttaininna kivKatuttaujuk ikKatuijimut pijumit Maligatsaliginimmut Tukisiniattisijinit. Taikkua Tukisiniattisijet kamatsianiKaKattatut inunnik akilegunnangitunik ikKatuijimik, ikKatuijittâtitsiKattatut piusigijaugialinnik malitsiatuappata. Igvit aippagisimajait Kinusimappalajuk angittausimajullu akilegiaKangitunik atusongudluni piusigijaujutigut sakKititausimajunut Maligatsaliginimmut Tukisititsigiajinut (ilaKatillugit kenaujatigut ammalu asingitigut isumagijaugutittigut.)

SuKattatunginna Idluatsaije?

Idluatsaijuk inuk pitsatuniKajuk tusâgiamut kajusititsigiamullu pilukajuKammat kamagiamik. Sollu kina pasijaulippat (pasijaujuk) kusi-mappat pisimanniminik, idluatsaijuk kajusititsiKattatuk sunamik pijaugutiKajutsaumangât. Sollu pasijaujuk kusi-mappat pisimangnginiminik, ottutaunialittilugu. Sollu tusâjuKappat killigiutjijinnik, killigiutjijet uKaniatillugit nalliagut sulijumik pasijaummangât pisi-mangngimangâllonet. Sollu idluatsaijuk-inutotillugu ottutauppat, id-

luatsaijuk tamatsumunga kajusititniattilugu. Nalliagut pasijaujuk pisi-mannigattaupat idluatsaijumut ugvalu killigiutjijinut, tâmnali idluatsaijuk kajusititsigiaKajuk Kanuk pijaugutiKajutsaumangât. Tamât idluatsataujuKatillugu idluatsaijut kamatsianiKagiaKajut taik-kua malittaugialet idluatsaivimmi malittausia mmangâta, ammalu nalâgut sakKititaujut piusigijaugialittut sakKititautsiamangâta tamainnut ikKatuijennut (akigattuti ikKatuiji ammalu pasijaujop ikKatuijinga).

Kanuk taigiaKajaga idluatsaiji idluatsaivimme?

Isumagillugu nallianennet idluatsaivimmi. Prâvinsiup idluatsaiviningani, idluatsaijuk taijausok Your Honor. Pitsatunippaujumi Iduatsaivimmi, idluatsaijuk taijausok Justice, ugvalu My Lord (angutiuppat), ugvalu My Lady (annaupat). Taimaigaluattilugu, Kanuingilak taigunni Iduatsaijuk Sir ugvalu Ma'am.

Sunainna idluatsaivimmi suliaKaKattatong?

Tâmna idluatsaivimmi suliaKattiuKataujuk (taijaujuk Clerk) KaujitsiKattatuk Iduatsaijuk itimmat idluatsaivimmut. Tainna suliaKattik atuKattatuk Kinnitamik ulimmik sollu adjinganik atuttangata idluatsaijiup. Sivungani kina uKâlagiasiKâtinnagu, tainna suliaKattik apigiKattatuk Kaujimajop atinganik, nane iniKammangât, amma apigidluni Kaujimajumik killigiutjiutiKagiamut sulitsiatumik uKâlanianniniminik. Tâмна suliaKattik amma kamaKattamijuk tusâgutet nipiliugutigijauKattatut piusigijaujunik idluatsatauttuKatillugu atutsiamangâta, ammalu allaKutinnik ammalu nalâgut sakKititauKattatunik idluatsaivimmi.

Sunainna Sherffiup Officeringa?

Tâмна Sheriff Officeringa kamagialik utittaujigiamut pannanaittaujuni kamagiaKadlunilu KanuijuKaniangininganut idluatsaivingita ilanginni Newfoundland Labradorimillu. Ilanginni nunaKatigengi-

tuni, nunagijaujumejut puleset utittaujingâKattatut pannanaitsimavim-
mejunik.

**Angutigâ pasijaulauttuk pinnisimanigâttaudluni inniganik uvak
takunnatillunga. Tâmma inniga amma uvak uKâlagiaKaniaalikKi-
nong sângani tusâttet sollu tv-kut piKattatutitun?**

Isumagillugilli ununinginnut sunaummingâta tâpsumungalu pilukau-
timmut sunaummingâ angutippit pasijaugutigijanga, Kanuk kiusi-
mammangâ pasijaugutimminut, ammalu taipsumunga kiuppat pisi-
mangnginigâlluni, Kinugajappalu ottotaugumalluni tusâttauluni id-
luatsajimmut amma tusâttinut. Sollu pigumappat tusâttitigut, igvit
innelu tusâtaugajakKutik tusâttinut suvâilfautillugit. Taikkua tusâttet
nâlatuinnalâttut ammalu takunnalutik uKâlatillutik, tâvatuak
apitsulângitut ilittenik. Taikkua ikKatuijet ugvalu idluatsajuk
apitsulâttut ilittenik. Tamakkua tusâttet pidjutingit idluatsataulippat
kajusiutiliugiamut nalliagut pasijaujuk pijauniammangâ pisiman-
nigâllugu pilukattaugutimik.

Kanunginna ikajudluni ikKatuiji tukileng?

Ikajuttena asiagut taijaugusituinnanga ikKatuijiup. Suliadini ikajut-
tiudluni ikKatuijik kivKatugiaKajuk mitsânut pasijaujop, amma
kivKatuKattamijuk ikajudluni pasijaujumik.

**TikitaulaukKunga ilanginnik Kaujisautinik Pilukattausimajut
Ikajuttauvinganit. Sunainikkua?**

Tâmma suliak kamagijauKattatuk prâvinsiup SuliaKapvinganit Iduat-
saivinnut ikajusot nâmmasiKattangitunik pilukânimmut pusiKalim-
mata. Tâmma suliak akiligiaKangituk, amma akilittutaugatik suliaKa-
jut. Ilaugumatuaguvit ilaugunnaKutit.

SuliagiKattatangit ukuangujut:

- ilonnginnut Kaujimatitsigunnatut mitsânut
pilukâjuKammat idluatsataugutinni piusigijauKat-

tatumik ikajugajattunik ilinnik tukisigiamut Kanuk piKattamangâta;

- nutângutitaisimajunik Kaujimattisigunnadlutik suju-Kalimmangât igvit kamagijaugutinni; sivungngani-idluatsaiviliagiaKakKâtinnak atuinnaguttisidlutik KaujimaKataulâgavit tukiKaluattunik idluatsavimmi piusigijaujumi;
- ikajugunnadlutik atuinn aguttisaguttisigiamut Pilukâttaujut Attutausimannigijanginnut UaKusigisimajanginnik, taimaittumik âkKisuigumaguvit;
- Kaujitsigunnatut ilinnik amma uKaudjilutik aigumajutit kamajillagiujunut nunaKatigenni ikajuttaugutigijausonik, taikkununga ikajuttaugumaguvit; amma
- pitaKajut isumajâluadlaliguvit ikajutsitaugutinnik ammalu akuniungitumi uKaudjigijajiKatitsigiamut atuinnaguttininni idluatsaiviliagiamut.

Siagu nulettuKutigiKattalauttaga pasijaugutimminut pijausimallittuk pinnisimanninganut uvannik ammalu pannanaitsiviliatitaulauttuk. Idluatsataugutinga mâna pijagesimalittuk. Tagvali, Kanuk KaujinialikKinga Kanga sakkutaulâlinninganeng?

Pilukâttausimajunik KaujimaKatigeKatiKagiamut kamajet suli-aKaKattatut iluani pannanaitsivet Kaujitsigunnatut pilukâttausimajunik Kaujitillugit mitsânut pilukâsimajut aninianningita uvlunginnik. UKâlagunnaKutit Pilukâttausimajut Ikajuttinginnut Kaujisagiallagumaguvit taikkua KaujimaKatigeKatiKagiamut suliagiKattatanaganik. SuliaKapvingit inilet ukunani St. John's, Carbonear, Clarendville, Gander, Grand Falls-Windsor, Marystown, Corner Brook, Stephenville, Port Saunders, Happy Valley-Goose Bay amma Nain. Sollu Kiniguvit igvit nunagijanni suliaKattup nomaranganik, nagvâtausok prâvinsiup fonnitauavinginni tungujuttani pâginânni nunagijanni fonninut nomaraKapvini nalunaikkutalimmi imâk Victim Services.

Sunait Kaujimagialittit sivungani uKâlakKânak idluatsaivimmi

Unuttumaget inuit itilautsimangitut iluanut idluatsaiviup, uKâlagiattu-lautsimagatillonet tamaunga! Sollu kappianattojâsongujuk ammalu Kuatsânganattojâlluni Kaujimanimminut tamaungagiaKaKattatunut. Ammalu, uKâlautiKagiamut ivgiluatsiak ilagijatit pidjutigiKattatangiinnik sânganilluasiak iltagingngimagittatit immaKa Kanullonet isumagilautsimangnitattut pigiaKagiamut inosinni igvit. Tâvatuak pijausimaguvit ilaget pilukâgutinningagut, immaKâ âhatsiamagik taimâk pigiaKagajakKutit. Tamâni allatausimajut tugâgutigijaujut pitaKatitsigiamut ilonnâgut Kaumajaugialinnik ilingajunut ilanginnut apitsotigijauluanguinnaKattatunut Kaujimanimminut uKâlagiaKaKattatunut inummaget idluatsaivingani.

Angutiga pasijaulauttuk pinnisimanimminut uvannik. killisiniatiup pulesiup tunitsivigitainnavânga tilijaugutimmik sakKiKudlunga idluatsaivimmut uKâlagiattulunga. Kanuittong tainna idluatsaiving?

Pilukâsimajut ottutauKattatut pilukâsimajut idluatsataupvingani, tamakkunaniungituk ilaget ugvalu inulimât idluatsataupvinginni. Pilukâgutinnut piusigijauKattatut adjigiKattangitangit. katititausimajok avijausok ilaget idluatsaivingani. Ilaget idluatsaivingani piusiuKattatut matusimaKattatut inulimânut. Pilukâsimajunut idluatsaivik, taimaigaluattilugu, upkuingâsok inulimânut. Piusiutsainatuk nalunangnginimmut amma adjjungimijuk pilukâsimajut ottutaupvingani. Pasijaunilik pisimakKotinnagu sunamillonet naluliumannatuKagunaitillugu pijagettaugialik. Puttuninga nalunangngininga adjgingngimijanga inulimât ottutaupvingani, sollu kinamikkiak pasidiliguvit akilesimangipat akilitsaKadluni ilinnut.

Summaninna pilukâsimajut idluatsataupvinga ammatitauKattatong inulimânut aiviusongutillugu? Iitagingitakkaikua kamajut-saulungitut piusikkanik!

Canadami, siKumitsisimannet takunnataukattatut pilukâgiKattaningit ilonnginnik inoKatigenik. Idluatsaivittini piusigijauKattatuk ammagiaKajuk ammalu takutsausialluni inuit takuKattaniammata idluatsataugutet piusigijaugialittut sakKititauKattaningit. Ilanginni kamagijauKattatuni tainna idluatsaijuk angiutiKagunnatuk ilonngatik ugvalu ilangit itittitaujutsaungininginnut idluatsaivimmu ilanginnut ugvalu ilonnganut ottutaugutiujumi, taimaigaluattillugu, tamanna kisiani ilanginnut kamagijauKattatunut ilingajuk malittaugiaKatillugit piusigijauKujajut.

AigiaKagajakKinga idluatsavimmon?

Âhailâ, sollu tunitsiviusimaguvit tilisiutimmik sakKiKujauullutit idluatsaivimmu, sakKigiaKavutit sidontingani, uvlungani, amma ininganut aivigigialippit tilisiutimmi. Sollu sakKingikuvit, idluatsaijuk sakKititsigajattuk pulesinut tigujaugutitsanik. TigujaugajakKutit pulesinut, pannanaitsimavimmolutit idluatsaivimmogiaKanninut uKâlagiattulutit.

UKaudjuigesimalidlunga pulesinik, ikKailaukKunga uKautilaungngitakka mitsânut kappiasâttauKattasimanninganik fonnikut piulimajannik cell fonnganut. Tigutuinnagajattaka tamakua idluatsaivimon ottutaunngata uvlungani?

Pimmagiuvuk ilonnainik Kaujisautinik tunitsigiamut pulesimut ilingappata kamagijaujumut. Sollu ikKaiguvit sunamik kingungani uKâlasimannipit, uKaudjigiaKavutit pulesinik tagvainak. UtakKilunak pigiasiganut ottutaunik. Tainna pasijajuk pivitsaKattitaugiaKajuk Kaujimattitaugiamut pasijaugutinginnik taitsuma angutiup/annaulonnet ammalu pivitsaKattitaugiaKalluni Kimiggusongugiamut ilonnainik ilinganniKajunik Kaujimattitaugutinnik atuttaujunik pasijaugutinganut taitsuma angutiup/annaulonnet. Sollu nalâgut sakKititaugialet sakKititausimangipata upalungatinnagit, tainna pasijaugut-

inga akuniunitsamut nottaugiaKagajattuk, ugvalu pasijaugutingit allât igitautuinnagajattut.

Pimmagiuvullu allatauKattagianginnut piusiuKattatut taipsumanillua-siak sujuKammata, sollu idluatsaivimmut aigiaKagajaguvit, tuliget-tisimajunik atugatsaKalâgavit ikKaumanitsauKattagiamut sidontinginnik uvlunginnilu. Taikkua tulliget-tisimajut amma taikkua allasimajut tunijaujutsaumijut pulesinut.

Kuatsângalluasuvungu amma kappiasuvungu ilaugiamut idluatsaivimmut. kinamukkiak ikajuttaugajakKinga atuinnagut-tisimajunik sakKigiamut idluatsaivimmi?

Pilukâttausimajunik Ikajuttiudlutik SuliaKattat atuinnaujut ikajugia-mut nâmmasingiutiKasimajunik. Tamikkua ikajusot tukisititsigiamik idluatsaivimmi piusigijauKattatunik amma ilausongummijut ilau-Kugunni, pigumaguvit taimâk. Pilukâttausimajunik Ikajuttet taimâk ikajuKattatut, akiligiaKagatik inummaginnik pijausimajunik pilukâju-Kammata, amma sugutsit pilukattausimajut taikkuningalu Kaujima-junik. Tainna ikajuttaugutik sakKititausimajuk tamakkutigona prâvinsiup Iduatsaijuligijinginnut.

Ilannâga Kaujimatsiajuk Kanuk kappiasuKattaninnik uKâlagia-mut amma uKautilaukKânga nilaujamik maggonillonet wainni-tukKujidluni Kuatsânangnginitsauniagama idloutsaivimmoKân-nanga. Tamanna piugingngimagittaga, Kanulli isumagijân?

Nalâgut uKavutit. IsumagigatsauKongilak. Sollu idluatsaijuk, ik-Katuiji, ugvalu pulesi malugusuppat imisimajutit, piusiluttut nuk-Katitaugajattut, ugvalu pasidliutitit allât igitautuinnalutik. Tâmma idluatsaijuk immaKâ kajusigajattuk pottautillutit pannanaitsimavim-mut amaingagunnaiguvinut, amma ajugunaiguvit uKâlagiamut Kanu-innak.

Takusimagunnaitakka pulesimut uKâlalauttaka tunilaugakkinit pulesimut. Kimiggugajattaga sivungani uKâlagiattuKânanga?

UKautillugu Ataniup IkKatuijinga tainna kamaKattatuk igvit kamagi-
jaugutinnik Kimiggugiallagumajutit uKâlasimajannik sivungagut ot-
tutaugutiup.

Sunamik atunialigama idluatsaivimon?

IkKanammat annugattusimatsiagiat. Ilonnatik pisiniutitsaKaKattangit
atajutsigiamut atuttauKattatunik idluatsaivimmi. Taimaimmat
Kuatsângannak sollu atugatsaKangikuvit. Annugattusiasimatuaguvit
idluagijattut, tâvatuak sugaluluadlagiaKangitut.

**Itsivunga kappiasugiasinianninik, ugvalu Kiagiamut, uKâla-
liguma. Kanuk saimmatigajakKingâ?**

Piuset ippinianninut piusigijautsainatuk. Allât puleset kamajingit
ilangani sivogaliaKiKattatut sivungani uKâlakKâgatik. ImmaKa ottu-
gajakKutit Kanuittailigiamut sivungangani uKâlakKânak (sollu tâpsu-
mungatuinnak isumaKallutit anitsâkataguvit illummut anittiKattalugu
sukkaitumik).

TamaungngatiKallutit ikajuttisannik idluatsaivimmut itsivaKatigini-
aganni sivungngani idluatsaivimmut itikKânak. UKâlaKatigillugu
ikajuttet sunatuinnanik TAPSUMUNGAUNGITULLI nalâgut sak-
Kitijannut uKâlaniattanut idluatsaivimmi. UKâlautiKagiaKanggi-
latit pisimannigâttaugutinnik kinamullonet, kisiani Ataniup IkKatui-
janganut, katiKatiKagumagajappat sivungngani uKâlakKâtinnak.

Sunialigama tikiguma idluatsaivimon?

Tamaungngalutit tagvainauluak idluatsaivimmut, Kaujigasuallutit
nanemmangât Ataniup IkKatuijinga tikisimaliguvit Kaujitigasuumut
tainna angutik/annalonet tamânelittutit. Tainna Ataniup IkKatuijinga
ilinnik katiKatiKasimagaluappat sivungani ottutaugutiup ullungata.

Sullili piuluak Kaujitigunni Ataniup IkKatuijinga tamânelittutit.

Sugajatton nillitailituinnaguma apitsutauliguma ikKatuijinun?

kiuttailigiaKangilatit apitsutaullutit uKâlagiattusimallutit. TigujaugajakKutit nâlangngikuvit idluatsaivimmi, tamanna pimmagittuk, ammalu pannanaitsimavimmut ilijaugajagivutit.

Kiasigumalittauk?

SivogautiKajutsaungilatit Kiagiamut idluatsaivimmi. Inuit KiaKattatut tamât. Allât, ununningit uKâlagiaKaKattatut inigiKattatangata Kanitangani kakkigutitsaKatsainatut. Sollu nukKagalâgumaguvit âk-Kiumittigumallutik, apigigajakKutit idluatsaijummik nukKagalagajammangâppit.

kappiasuvunga tukisinianginiganik ikKatuijinik apitsotinginnilu. SunialikKingâ?

Tukisingngikuvit apitsotimmik, uKautiKattaglialet idluatsaiji. Tainna ikKatuiji apigijaugajattuk asiagut uKagiallagajammangât apigiutiminik, ugvalu idluatsaijuk namminik tukititsigajattuk. Kangusunnak uKagiamut tukisingngikuvit. Maligatsatigut uKausik ilangani nalunatsiKattamat inunnut suliaKangitunut maligatsaliginimmi.

SuttuKagajakKa sollu ikKatuiji uKappat nâmmasingniniminik uKâlatillunga?

Sollu ilanga ikKatuijet uKappat nâmmasingninimmik uKâlatillugit, nukKaniallutit. Idluatsaijuk tusagumaniatillilugu tamainnit ikKatuijennit idluatsaijuk kajusiutuniatiillugu uKâlakKulutit nukKaKullutilonet mitsânut uKâlautigikKaujappit.

Inniga senanik jârilik uKalagialik akigattuluni uvak angutinnik. PitaKava piluattukut pivitsagigiallagajattanginnik innima Kaujimanimminut uKâlatillugu?

Tâmna *Pilukânnimut Maligatsasuanga* pivitsaKattisisok isumagijau-gutinganut pilukâttausimajut amma Kaujimanimminut uKâlagiaKaKattatut jâriKappata ikinnisanik eighteen jârinik (ugvalu nallituin-nanganut Kaujimajumut imminik pigunnasiangitogutiKajumut ajuliu-matitsisomik uKâlagiamut). Sollu ilangiutillugit: tainna Kaujimajuk pivitsaKattitaugunnatuk uKâlagiamut ikajutsitinga sanianetillugu tait-suma angutiup/annaulonnet; tainna takunâsimajuk pivitsaKattitaugun-natuk uKâlagiamut tunuani tâlutaup ugvalu silatânelluni idluatsaviup atuttautillugu takutsaunangitukkut tv-ekkut. Tamakkua piusiuluaKat-tatut **uKâlattuKatillugu atuttausot** pikKujaugialet idluatsaijimum tamakkua atuttaugiaKalippata pilukâttausimajunut ammalu Kaujima-junut KaikKujappata Ataniup IkKatuijanganut ugvalu Kaujimajumut, kisiani tâmna idluatsaijuk uppipat agviagajanninganik piusigijaugi-aKaKattatunik aulataugutinginni idluatsatauguset. Sollu agviatauga-jammata piusigijaugiaKaKattatut aulataugutinginni idluatsatauguset attuiniKagajanningitigut pivitsagijanganik pasijaujop tunganattukut ottutauniKagiamut.

Pilukâttausimajunik Ikajuttet âkKisuisimajut suguset pillugit suliagi-jausomik mitsânut sugutsit pilukâttauKattatut/Kaujimanimminut uKâlagiaKaKattatullonet amma tamakkua ilanginnut. UKaudjigajak-Kutit nunagijanni suliaKapvinganut apigillugit mitsânut suliagiKatta-tangit sugusinnut. SuliaKapvingit inilet ukunani St. John's, Car-bonear, Clarenville, Gander, Grand Falls - Windsor, Marystown, Cor-ner Brook, Stephenville, Port Saunders, Happy Valley - Goose Bay amma Nain. Sollu Kiniguvit igvit nunagijanni uKâlapvigigialippit nomaranganik, nagvâtausok prâvinsiup fonnitaupvinginni tungujut-tani pâginânni nunagijanni fonninut nomaraKapvini nalunaikku-talimmi imâk Victim Services.

Inummagiuvunga pilukattausimajuk, tâvatualli imminik pigunangiumautiKangilanga. TataigajakKinga uKâlagiaKannimut ikajottaugiameng amma?

UKâlagiaKannimut ikajuttaugutet atuinnaujut atugumatuappata pilukâttausimajunut ammalu Kaujimajut jârîkKutunitsaujunut eighteenanik (ammalu taikkununga siunniugutiKangitunut imminik pigunasiangitugutiKanimmut ajuliumatitsisomik uKâlagiamut). Tamanna tukiKanalittilugu tâmna idluatsajuk isumatsasiugutiKanalittilugu tulligenik pidjutigijaugajattunik kajusiutiliuliguni ikajuttiKagumajut atuttitaujutsaumangâta. Pidjutigijaujut isumatsasiugutigijaugiaKagajattut ilautitsigunnatut isumagijautillugu Kanuk ilagegutimmangânnik, ilaKappat, pasijaujumik, sunaumangât pilukâgutik, Kaujimajop jârînga; atuttaugiaKammangât, atuttaugiaKangimangâllonet ikajuttaugutik ilonnainik ammalu sulitsiajumik uKâlasongugianganut Kaujimajuk; asinginnilu.

Angutigâ ikKatuijiKanggituk amma kivKatuniattuk imminik idluatsaivimmi. UKajullu atuinnaguttisimannimminik utittalunikiillisiniagamik sixteenanik jarilimmik ingngutaganik takunnasimammât uvannik pinnitillugu. Kanukkiak pigajakKita nuk-Katillugu tamannâ?

IkKatuijimmik tilisillutik kamakKujigajattut tamatsuminga utittalunikiillisinianimmik ulugianattumettitaugajattunik Kaujimajunik (sollu igvit ingngutait) taipsumani pasijaujuk KivKatulippat imminik. KaujimaniakKutit taimâk pigumaninnik Ataniup ikKatuijanganut tâmna angutik/annalonet taimâk pikKujilluni Kinuniammat idluatsaijimmît pivitsatâtuaguni. Kaujimajuk amma taimâk apigigunnamijuk idluatsaijimmuluatsiak.

Tukisititsigiagutet Adjigengitunik Inummaget Pasi- jaugutinginnut Pijaugutigisonginnik amma UKauset atuttauKattatut idluatsataulimmata.

Sollu pilukâttausimaguvit ilaget pilukâgutinningagut, isumaKagaja-Kutit pasijaujuk “sunamik tunitsiviuniammangât” sollu pisimanigât-taupata. Tâmma Idluatsaijuk isumatsasiugutiKagiaKajuk unu- tumaginnik adjigengitunik pidjutigijausimajunik kajusiutiKaniiliguni. Tamâni allatausimajut tugâgutigijaujut pitaKatitsigiamut ilonnainut Kaujimattitaugutigijaugajattunik ilingajunik ilangitigut adjigengituk- kut pilukâsimajut pasijaugutinginnut pijaugutigisonginnut nallingi- tigut amma uKauset ilingajut inummaget idluatsataugutinginnut.

Pijaugutik- Tâmma sugiattaugutinga tâpsumunga idluatsaijumut tuni- jauKattatuk pijagettaumat pasijaujuk pisimanigâttausimadluni.

Sujaugani Anittitaunik – Pasijaujuk pisimannigâttak idluatsaijumut, tâvatuak pimmagittumik pijaugutittâtaugani, ammalu pilukâsimajut Kaujimajaugutinginnut allatausimangngituk. Tamanna uKinnipâk pijaunnimut Kaujimajak, ammalu atuttauluaKattatuk mitsânut uKinni- saujumut, sivullipâmik siKumitsisimatillugu maligatsanik. Tainna pasijak Kimaisok kingungngani pijaugusinga tunijaugeppat sunamil- lonet piusitsatâtaugani, ungumattaugutittâtauganilonnet. Tamanna atuttausainangituk ilingajunut ilaget pilukâgutisimanninginnut.

MaligatsaKattitadluni Anittitaunik – Pasijaujuk pisimanigâttak, tâvatuak pijaugutinga allatautinnagu. Taimaigaluattillugu, pasijak tili- jaujuk nâlagiaKatillugu nalunaittausimajunik piusigigialinginnik allatausimajunik udjutugiaKanninganut tilijaugutingani nalunaittau- simatillugu Kanuk akuniutigijumi udjutunniKagiaKammangât. Sollu taikkua piusigigialingit nâlattaungipata, angutik/annalonnet pisiman- nigâttaugajattuk sivungani siKumitsinigisimajanganut ammalu pijaul-

luni piusigijaukKujaujutut. Tâvatuak sollu siKumitsisimajuk nâlappat piusigijaukKujaujunik, tainna angutik/annalonnnet pilukâKattatut Kaujimajaugutinganut allataugajangituk.

Akiligatsak - Tâмна pijaugutik tugâjuk tâpsumunga pilukâsimajumut tilijauninganut akilegiaKanninga kenaujamik KatsitogiaKammangât nalunaittausimatillugu sollu sugiattaugutigidlugu. Tâмна kenaujak akiligiaKajanga idluatsaivimmu, akilittutauKattatuk âkKiaugesimatillugu Kanga akilittutaugesimagiaKammangât.

Utittisinik – Idluatsaivik tilitsigajattuk pilukâsimajumik kenaujatigut akilekKulugu akinganik pidjutigilugu pilukâsimajamminulluasiak.

UdjitugiaKannik –Taipsumani Kaujijauguni pisimanninga pilukâsimannimut, idluatsajuk sujaugutittâgajattanga pilukâsimajuk udjitunniKagiaKatillugu. UdjitunniKagiaKajut pivitsaKattitaugunnatut aniguigiamut pijaugutimminik nunaKutinginni nâlatuappata nalunaittausimajunik piusigigiaKajanginnik. Tâpkua piusigigiaKajangit ilautitsitillugit pilukâtailigiaKannimik, ilinniaviliaKattaluni, nâlalluni angiggavigiKattagialingata sitontinganik, siKumitsitaililluni piusigigiaKajamminik, asinginnilu. Sollu siKumitsipata tamakkuninga piusigigiaKajanginnik, pasijaugutittâgajattut nâlasimangngipata idluatsajop tilisiutinganik.

MaligatsaKattitauluni Pijaugutik – Taimaittuk pijaugutik taijauKattatuk angiggami tigumiattaugutik. IsumagijauKattatuk idluatsaivinni piusigijaujuni ilangaunna pannaaittaugusigijauKattatut, taimaigaluattilugu, pannaaitaivimmu pottaungimagidluni pasijaujuk pigunnatitauKattatuk aniguigiamut pijaugutimminik nunaKutinginni malisiatuappata nalunaittausimajunik piusigijaukKujaujunik. Tainna pasijaujuk anigiaKangituk angiggaminit, kisiani nalunaittautiasimajunik sunaumngâta pivitsaKattitaugunnaluni. Sollu pasijaujuk siKumitsipat piusigigialinginnik, pottautuinnagiaKajut pijagegiamut pijaugutimminik pannaaitsimavimmi.

Pannanaitsimavimmotaugutet – Sollu Iduatsaijuk tunitsipat pannanaittaugiamik pijaugutimmik tainna siKumitsisimajuk pannanaitsimavimmotaugajattuk.

PannanaittauKattatuk Wogiup Nâningani – Taipsumani kina pijaugutittâtaummat pannanaittausimagiaKalluni uvluni nainetyni ikinasilonnet, idluatsaijuk angutimmik/annamillonet pivitsaKatitsigunatuk âkKisuititsigiamut sitontinik pannaittausimapvigigialinginnik suliaKapvigingitanginni. Sollu, ilangit pilukâsimajut pannanaittauKattatut wogiup nâningani, ilangillu suliaKaKattatut wogiup nâningani, pottauKattatut ilanginni nalunaittausimajuni wogiup ullunginni. PannanaittauKattatut wogip nâningani taimângatuinnâtitauKattangitut. Iduatsaijuk nalunaittaugialik taimâk pijaugutigijaujuk nâmmagajanninganik. Ilanganilu tunijausongummijuk sitontini-iluingajuni suliaKatsainaKattatunut.

Pijaugutimmik Tusâttingit kaivallangadlutik - Tâмна pijaugutik kaivallangadlutik piusujuk sollu pigumajauppat tamakkununga NunaKakKâsimajuk pasijaulippat. Tamanna piusik tugâjuk âkKisui-gasuannimik ânnegutigijausimajumik katingatitsinikkut ânnesimajumik, pijausimajumik, amma tamâneKataujunik nunakKatigenik uKâlautiKagiamut pilukâgusigijausimajumik ammalu tamatsumunga sakKititausimajunik. Tâмна pilukâsimajuk, pijausimajuk, Iduatsaijuk, Ataniup IkKatuijinga, ikajuttinga ikKatuijik, amma ilangit nunakKati-get katidlutik sivungani sunamullonet pijaugutinga tunijaukKâtin-nagu. Tâмна idluatsaiji akKisiniatillugu angutik/annalonet pijaugutinganik kajusititsiniatillugu tusâkKâluni tamakkua tamânnettut uKâlak-Kaujanganik.

Pilukâttausimajop Akilittaugutingata Ilagiattaugutinga – Tâмна pilukâttausimajop ilagiattaugutinga sakKititauKattatuk ilijauKataudluni asinginnut pasijaujop pijaugutinginnut ugvalu sakkutaummat *Pilukânniup Maligatsasuanganik* siKumitsisimanninganut ugvalu siKumitsisimanninganut atâgut *kamagijaugutilet Ejalukait amma Atut-taulukaKattatut Maligatsasuanganik*. Tâмна pilukâttausimajop ilagiattaugutinga fifteen percenttujuk ilagiattaugutet nallingitigut sak-

Kititaummata amma ilagiattaugutet sakKititautinnagillonet, tainna ilagiattaugutik akiliusinga fifty dâlatokattatuk uKinnisautillugit pijaugutigijaukattatunut siKumitsisimanimmot ammalu hontat dâlatut uKumainnisamik siKumitsisimaninganut pijaukattatunut. Taitsumani piusik tamanna akiliutigigiaKappauk uKumaigijauluadlapat, tâmna siKumitsisimajuk Kinugajattuk tâmna pijaugutinganik sakKititsisimajuk idluatsaiji KujanâttautitsiKullugu taitsuminga pijausimajop akilitaugutingata ilagiattaugutinganik.

Ulinnaisigutet UKausinik

Tamakkua pilukâjut maligatsangita piusingit sollu ajunnatugalait amma naluliumatitsisongudlutik pijauKattatunut pilukâgutinningitigut ilaget. Sullu tusaKattagajakKutit uKausinnik tukisingngitannik ugvalu tusalautsimangitannik sivungngagut. Igviuinnaungituk. Tamakkua uKauset tusattaualautsimangitut unuttunut inunnut. Tusuvugut tamakkutigona sakKitijattigut Kaujitsiutittigut, Kaujimanitsaugajattusi mitsânut tukigijangita ammalu uKausinnik tusaKattagajattatitsinik inummaget pilukâgutinninginnut idluatsaivimmi.

Suluadlanik – Suluadlanik unuttojutigut sakKisok: timikkut, uningâttaulukannikut, isumakkut, ippigiusikkut, kenaujait pillugillu. Unuttumaget sakKiKattatut suluadlanet pilukânnikut maligatsanik siKumitsiniusot.

Pasijak – kinatuinnak pasijaujuk pilukâginnikut maligatsanik siKumitsisimanninganut.

Pasigatsaungituk – Kaujijaummat pasigatsaungininga.

NukKangalaullanik – Idluatsaugutik nukKatitaulaullamat idluatsaivimmut nottaudluni asianut sidontimut ugvalu uvlunganut kamagijaugiallagiaKatillugu. Amma tajauKattamijuk nukKangattitaugalânnik. Idluatsajuk kajusisok sollu pidjutigijak nukKangattitaulaullajutsaumangât.

Susimannigâtsinik – Susimannigâtsinik ugvalu kinakiak pilukânnikut maligatsanik siKumitsisimanigâttaumat.

kamagijaugiallaKujinnik- Allatausimajuttigut KinugautiliuttuKammat tainna kajusiutausimajuk idluatsaivimmut KimiggutaugiallaKudlugu puttunitsamut idluatsaivimmut. Tamna pigumajuk Kimiggu-taugiallaKudlugu pitaKagialik nammatunik tungngavinnik kamagijaugiallagumanimmut. Tamanna tukilik maligatsatigut pidjutiKagialik kamagijaugiallagiamut (sollu, idluatsajuk tammasimappat taipsu-

mani maligatsatigut kamammat tamatsuminga). kamagijautitsigiallanik ottutaugiallautiungngituk taimaimmat Kaujimajut tamânettitaugajangituk nalâgut sakKitisimajamminik uKâlagiamut. Kimiggugiallanituinnaujuk sivungngani kamagijaugutigisimajangata.

SakKigianganut Kaujitiutik - Alakkasâjak tunijauKattatuk pulesimit pikKujaugutik sakKigiaKanninganut pasijaujuk kiugiattuluni pasijaugutimminut Iduatsaivimmi. Tâмна SakKigianganut Kaujitiutik allaviusimajuk uvlunganik, sidontinganik amma nanemmangât Iduatsaivik. SakKingipat Tigusigiamut Tilisiutik sakKititaugajattuk tigusigiamut pasijaujumik.

Paijaunik - Una sivullipâk idluatsaivimmut ainninganut pasijaujuk Pitsatunippaujumut Iduatsaivimmut. Pasijaugutingit atuattautillugit pasijaujumut atuatsitillugu idluatsajuk. Tâмна pasijak uKaniattillugu pasigatsaunimmik pasigatsauginimminillonet. Sollu pasigatsauginimminik uKappat, ottutaugutillaginga kamagijaulâtillugu immigolingatillugu siagolippat ullugilâtanga âkKitausimatillugu idluatsaivimmut. Tainna nâmmasingngituk pikKujaugutiKangituk sakKigiamut taitsumani kamagijaugutimmut, tâvatuak pigumatuagutik aigunnatut.

Tigujaunik - TaimaiKattatut taipsumani pulesik tigusimmat kinamik amma uKammat tâмна kina KimaigiaKangngituk uKautijaukKâgani. Pulesi tigusisok kinamik amma tigumiallugit akuniugajattumi kajusititsigasuanninginni pasijaugutittâtaujujsaumangât pasijaugutittâtaujujsaumangâllonet.

Pinninik- SakKiKattatuk taipsumani kina tapsumungalluasiak tapsumungalluasiangungitullonet pinnimat atsugodjidluni pijâkKumik asimminik, ugvalu pinnigasua dluni kappiasâgidlunillonet, pikKujauGANI taipsumunga inummut. Tamakkua adjigengituk taimâk sikumitsiniusot ilautitsijut pinnituinnanimmik, pinninik timingagut ân nedluni, pinninik pinniugutiKadluni, Kotitau dluni pinninik.

Anittitaugajammangât Tuttasâunik – amma taijak idluatsaijinut

mânnautillugu sakkutauninga ugvalu sakKititsigiamut pidjutiujumik tusâttauninga. Taipsumani kina pasijaummat pilukâsimannimut tigujaummalu pulesinut, puleset kajusiutiKagajattut tâmna pasijaujuk tagvainak sakkutaujutsaungininganik, sanganungâk ilijaugiaKanninganik Ildluatsaviup. Sollu Ataniup IkKatuijinga angippat tâmna pasijak sakkutaujutsaungininganik, tusâttaunialittilugu anittitaujautsaumangât. Tâmna tusâttaunik sângani idluatsaijop kajusititsigiamut tainna pasijaujuk tigujaujutsaumangât sakkutaullunilonnet. Tainna Ataniup IkKatuijinga sakKititsiniattilugu nalâgut sakKititausimajunik Kaujimajaugutinginnik summat pasijak tigumiattaujutsaumangât pananaitsimavimmi idluatsaugutinga pijagettaulugunut. IkKatuijinga pasijaujop uKaudjuisiagasuaniattuk idluatsaivimmut summat pasijaujuk sakkutaujutsaumangât. Kaujimajut uKâlatsainaluaKattatut Kaujimajamminik idluatsaivimmi taipsumani anittitaujutsaumangât tusâttautillugu ikajudlutik Ildluatsaijimik nalliagut kajusititsijutsaumangât.

Nalunagunnaisianninga – Puttunippaujok Kaujimajaugutigijausok atuttauKujaujuk Isumagillugu Ildluatsaivimmut kajusititsisongugiamut pasijaujuk pilukâsimanninganik maligatsamik siKumitsidluni. Tamanna tukilik tamâni Ildluatsaviup takunnâusingagut, pitaKanginiganik nalunagunnaisiattisijumik pisimammangât ugvalu pisimangimangât pasijaujuk pilukâsimannimik maligatsamik siKumitsidluni.

SiKumitsinik – Nâlangnginik idluatsaijiup tilisiutinganik. Inuk pasijauguttittâtaugajattuk siKumitsinimmut idluatsaijiup tilisiutinganik.

killisiniagutitsak Maligatsak – Maligatsak tungngaviKajuk kajusititigiKattatanginnik idluatsaijet. killisiniagutitsak maligatsak takut-sautitsijuk Kanuk idluatsaiwet tukisiusiKammangâta maligatsanik, sollu taikkua *Maligatsait PilukâKattatunut Canadami*.

Pasijaugutik – Pasijaugutimmagik pulesinut ugvalu Ildluatsaivimmut kina pisimannigâttaumat pilukâdluni.

Idluatsagatsanguttitaujuk – Inuk idluatsagatsanguttitauKattatuk puttunitsami idluatsaivimmi taipsumani idluatsaiji Kaujimat nâm-

matukkut nalâgut sakKitaujuKasimanninga atuttausomik tiligianga pasijaujuk idluatsagatsanguttitaugiamut.

Nâmmasingngijuk – Tainnaujuk inuk uKasimajuk pilukâsimajuKanninganik.

UKausigijausimajuk - Tâмна uKausigijausimajuk tâpsumunga pasijaujumut pisimanigâdluni. Sollaru uKaudjimat kina pitsatunilimik, sollaru pulesimut, tâмна Ataniup IkKatuijinga sivullimik takutsautitsigiaKajuk nalunagunaitillugu uKâlasimanninganik ulapitaugani ammalu ajattutaugani imminik pisimanninganik sivungngani idluatsaivimmoKatinnagu sollaru atuttausonguniappat nalâgut sakKititausimajuk.

Idluatsaivimmi sulijutsanginnik – AgviajuKalimmat aulataugutinginnik idluatsaivet ugvalu sulijutsangituKalippat malittaugiaKajunik idluatsaivimmi. TakutsautitsijuKalippat Kanuiliuttaugani sulijutsanginimminik idluatsaivimmik, uKâlagiaKalluni KipilujuKappat idluatsaivimmi ugvalu nâlagunnaipat idluatsaivimmit tilisiutimmik tamakkua KaujijauluaKattatut sulijutsagunnainingit idluatsaivimmi.

Pasijaunnik - Inuk Kaujijaummat pasigatsauninganik pilukautimmik amma pilukâsimannimut atinga allatausimalimmat.

IkKatuiji – Una asituinnanga tapsutunatsainak ikKatuiji.

Idluatsaivimmit Tilijaugutik – Tâмна tilijaugutik Idluatsaivimmit malittaugialik tilijausimajunut.

Pilukânnik – Maligatsanik siKumitsiniujuk allatausimajuk *Pilukânnimut Maligatsami*.

Pilukânnimut Maligatsak – Tâмна maligatsak nalunaittautitsijuk pilukânnikut siKumitsiniuKattatunik sakKijâttunik Canadami.

Pilukânnikut Paffisâginik - Tâмна siKumitsiniujuk atâgut *Pilukâttet Maligatsangita*. Taijautsainaluattuk kamanasuannimik. Tâмна piusik ilangaujuk paffisâginniup pidjutiKatitsisok taitsuminga paffisâttaujumik sulijumik kappiasugiamik pilukattaugiamut ugvalu asinga pilukattaugianga. Adjigengitukkut piusiKasot atuttaugunnatunik pilukânnikut paffisânnimut ilautillugit malikatatsainanimmik inummik, ulapitsisainannik inummik taitsumungaluatsiak asiagullonet, kamanasuatsainanik asimminik inummik; ugvalu piusiKalidluni kappisâgigiamut taikkuninga ugvalu sugusinginnik.

Apitsutaugiallânik – Apitsutauninga Kaujimajuk akigattutiujumut ikKatuijumut. Pasijaujop ikKatuijinga apitsugiallâKattatuk akigattutiup Kaujimattinnik amma akigattutik apitsugiallâKattatillugu pasijaujop ikKatuijingata Kaujimattinnik. Taimâk apitsugiallâKattatok tukisinattisigiamut sivungani uKâlattausimajunik, amma/ugvalu uppinatsianiangimat tammatisuadlugu Kaujimajuk.

Tigujannik (pilukânnimut maligatsani) – Ilingajuk pasijaujumut tigumiattaujumut pannanaitsimavimmi, ugvalu pulesinut tigumiattaujumut palangaitausimapvinginni.

Tigumiannik (ilaget maligatsangani) – Ilingajuk tamakkununga maligatsatigut âkKisuttaugusigijauKattatunut ilingatillugit aippagek kat-ingagunnaitillugik ugvalu aviutisimalittilugik Kitungiugusitsamut. Sugusimmik tigumiannik ilingaluaKattatuk kamagiamut pimmagittojunut kajusititsiKattagiamut mitsânut sugusiup ilinniatitaugutinganut amma pigutsatitaugusinganut ammalu iniginialittanganut. Atausik angajukKânga sollu tigumialluni, aippanga angujukKânga pivitsa-Katitautillugu takugiattuKattagiamut ugvalu tamammik angajukKâgik tigumiasonguKattatillugik.

Pasigatsak – Tâмна kina maligatsatigut pasijaujuk. Pasigatsak ilan-gani taijauKattamijuk pasijaujuk.

Apitsusiammagittak - Taipsumani Kaujimajuk apitsutaummat ik-Katuijmut apitsutaupvimut KaikKujisimajumut taitsuminga Kaujima-jumik.

SakKititsinik – Tâмна inuk pasijaujuk pilukautimmut pivitsalik pitâsongugiamut adjinganik sunanik Ataniup IkKatauijingata pitâgi-Kattatanginnik pulesinit. Ilangit sunait (sollu allasimajangit) tamak-kunaneKataugiaKangitut. Sollu pasijak pigumappat adjinganik sollu sunamik, apigigiaKagajattut idluatsaijumik kajusiutiliukKulugu âtau-jutsaumangâta âtaujuitsaungimangâtalonnet. Tâмна idluatsaijuk tusâjiKatillugu kamagunnatuk kaujusititsinialluni.

Pijagettaugutik - Pijagettaugutiutillugu kajusittitaugutik pidjutigi-jausimajumut idluatsaivimmut.

Idluatsataugialiup Piusigigumajanga (Pasijaujop)- Tainna inuk pasijaujuk pisimannigâdlugu pimmagittumut (uKumainnipâmik) pilukâsimannigâdlugu, ilautinnagit ilangit nalunaittausimajut ad-jigengitut siKumitsiniusot, pivitsaKasok nalliagut ottutaugumagiamik ukutigona Prâvinsiup Idluatsaivingata idluatsaijanganut, Puttunip-pâmüt Idluatsaijmut inutoKatigillugu, ugvalu Idluatsaijmut amma tusâttiKalluni Puttunippâmi Idluatsaivimmi.

Nalâgut sakKititaujut – Alakkasâjait, uKâlattausimajut, allatausima-jut uKauset, ugvalu sunait nalunaittausimajut Kaujimajunut sakKiti-tauKattatut Idluatsaivimmi ottotigijautillugit sakKititsiutigij-jaugianginnut nalâgojunik Kaujimajaugutinnik.

Tamânetinnagu/SakKinginnik - Pidjutik tusâttaumat tamânetinnagu ilanga tusâgialik (sollu, pasijak)

Ilaget Pilukâgusingit – Ilingajuk timikkut, uningâlukannikut, isumakkut, amma kenaujait pillugit pilukâttauguset sakKimata sollu ilagejuni, ugvalu allatausimangnituni ilagedlutik .

Sivullipâmik SakKiniup/kiuvitsangatalu Ullunga – Una sivullipâmik sakKitainnamat uvlunga nallianutuinnak inummut pasijaujumut pilukâsanimmut. Tâмна idluatsajuk Kaujitsiniattuk taitsuminga sunamut pasijaummangât amma apiginiammijuk nalliagut kiumammangât pisimannimik pisimangnginimmulonet.

Pisimajuk – kajusiutinga idluatsaijop ugvalu killigiutjijet tâмна pasijaujuk pisimannigâttautillugu pilukautimmik. Tâмна pasijak pisimannigâsok uKalluni pisimanniminik Idluatsaivimmeliguni.

Tusasimatuinnadlugu uKajuk - Una Kaujitsiutik tunijausimammat Kaujimajumut asianit inummit. Tâмна Kaujimajuk takusimangituk ugvalu tusasimagani Kaujitsiutimmik namminik sivungani. Tâмна Kaujimajuk imminik Kaujisimangituk susimajuKammangât. Tusasimatuinnadlugu uKajak atuttaugunnangituk idluatsaivimmi. Sollu Kaujimajuk nillipat asiminit tusasimajamminik idluatsaivimmi, ikKatuiji nukKatitsigajattuk Kaujimajumik uKakKunagu tâpsumunga. Tâмна idluatsajuk kajusigialik nalliagut nillisongummangât nilligisaKangngipallonet.

Atuttausongungnituk – Kaujitsiutik alakkasâjallonet idluatsajumut uKajak atuttaugunnangituk nalâgut sakKititsiutigijaugiamut idluatsaivimmi. Sollu, idluatsajuk kajusigajattuk tâмна suna isumagi-

jaugunnangituk nalâgut sakKititsiutigijaugiamut sutagga taimâk pip-pat pilukaigajattuk pivitsagijanginnik pasijaujop.

UKumainnisak pasijaugutik – Una uKumainnisaujuk pilukânnimut pasijaugutiulluni amma pitalik puttuluakkut pijaugutittâgianga.

Kaujimautes – Una pimmagiudluni alakkasâjak allaviusimajuk uKadluni tâmna pasijaugutik(tet) sângani Iduatsaiviup.

killigiutjjet Tigollatauningit - Taipsumani inuit tigullataummata ununnisannit tamaungngasimajunit killigiutjijitsanit tamâneniammata ottutaujuKalippat.

Pasijaugutittâtaunnik – SakKisok taipsumani puleset killisiniak-Kâtillugit nâmmagijaungngitumik amma kajusiniallutik nâmmatukkut pasijaugutittâtaummat inummik pilukâsimannimut pasilidlugu.

killigiutjinik – Maligatsatigut tugâmmagittilugu uKannik sulijumik uKâlaniannimik killigiutjjutik atuttautillugit Gudib Allangit ugvalu asiagut uppigugijaujukkut allasimajukkut . kina pigumangngipat uKalluni uppiniup allangitigut angiutiKammagiKasok.

Nâmmasingnginik - Tâmna Ataniup IkKatuijinga, ikajuttik ikKatuijik, ugvalu pisimanigâttak (sollu angutik/annalonnnet imminik kivKatuppat) pivitsaKajuk sakKititsisongugiamut nâmmasingnginimik nalâgut sakKititaujunik atuttaujunik tunidlugit idluatsaivimmu sollu ippiniaguni tâmna Kaujisaatik tamânegiaKanginganik idluatsaivimmi. Sollu ilanga tâmna Kaujisaatik atungngininganut uKâlautaujumut. Tâmna Iduatsaijuk tusâjuk pilukâsimajumut kajusititsiniat-tilugu nalliagut atuttaugiaKammangât atuttaugiaKangngimangâllonet

suliluammangât. Sollu Idluatsaijuk angippat, tàmna Kaujisautik isumagijaugunnangituk ilijaugiamut nalâgut sakKitisimajumut.

Pilukânnik – Pilukânnik atuttaupat kinatuinnak siKumitsininganut maligatsamik. Pilukautet siKumitsinimmut allatausimajut *Maligatsait Nalunaikkutanginni*.

Isumagijaugunnaigutik – Inummagik pijaugutiKasimajuk pilukâsimanimmut Kinugautiliugunnatuk pilukânnigisimajanga pejaukKulugu isuKangitumut allatausimajunit. Taikkua Kinugautiliugunnatut isumagijaugunnaigumanimmut uKinnisaujunik siKumitsisimanimmut pijaugutiKasimajut pingasut jâret Kângisimalippata kingungngani pijaugutigisimajanga pijagesimalittilugu. UtakKigialet tallimani jârini tâpsumangat pijagesimajamminit pijaugutigisimajanganit Kinugautiliusongugiamut isumagijaugunnaigumalilluni uKumainnisaujumik pilukânniKasimajut. Tamakkua Kinugautet tunijauKattatut Nuna-tsup Anigumanimmut AngajukKauKatigenginnut.

Anittitak – AnigiaKanningata sivungngani kina anittitaummat pannanaitsimavimmit. Tàmna anijuk nukKaujingituk suli maligialimminik pijaugutigisimajamminit aneliguni pannanaitsimavimmit sollu suli kamagijaugiaKagami. Tàmna anittitaujuk maligialik nalunaittitausimajunik piusigigalinginnik udjitunniminut. Sollu piusigigialingit siKumippait anittitak utittitaugajattuk pannanaitsimavimmut.

Sallujuk – Tàmna tukilik taipsumani Kaujimajuk ugvalu pasijaujuk sallumat iduatsaivimmut uKâladuni. Tamanna isumagijak pimmagiunninganik. Tânnaluatsiak inuk pasijaugutittâtaugajattuk pilukânimmut pippat salluluni amma pimmagijukkut pijaugutittâtaugajattuk Kaujijauppat pisimanninga. Pannanaittausot kinakkut pisimannigâttaumata salludlutik.

kiugutik – Pasijaujop kiugutimaginga pasijaugutinnut: pisimanin-ganut pisimangngininganullonet.

kiugutimmut Kaujisattaujuk – Ataniup IkKatuijinga amma ikajut-tinga sollu angiKatigegajattok pasijaugutik tâpsumunga pasijaujumul kiuniammangât pisimanimmik ugvalu pijaugutingata mitsânut pikKu-jaliagutiuniammangât tâpsumunga idluatsaijumut. Tâмна idluatsai-juk pijagegutimmik kajusititsigiaKajuk nalliagut angiutauniammangât kiugutinganut angiKatigegutik ugvalu angittaungipallonet.

NukKagalânnik – NukKagalânnik sakKisok taitsumani kamagijau-gutik nukKalauilatitaummat idluatsatautaugutiujuk nottaudluni si-vunitsami ugvalu sidontimut asianut pigiasipviugiallaniattumut. Ta-manna taijausongummijuk nukKagalânnimik.

Sivungngani Kaujisattaunik - Tusâttaujuk Prâvinsiup Idluatsaivin-gani tamâni idluatsaijuk kajusiutiKammatt nalliagut nâmmatumik nalâgut sakKititaujuKasimammangât akigattutaugutinginni pilukâsi-majop ottutaugiaKanninganut. Sivungngani apitsotet kisiani atuttau-sot uKumainnisanut pilukautinnut tâмна pasijaujok annigususimappat ottutaugiamut Puttunippaujumi Idluatsaivimmi.

Sivungngani pijaugutiup Allatausimajut - kingungani inuk Kauji-jaummat pisimanninganik pilukautimmik, una Kaujititaugutik allatau-gajattuk amma tunijaulluni idluatsaivimmut, Ataniup IkKatuijinganut amma pasijaujumul sivungngani pijaugutittâtaukKâtinnagu. Allatau-juk ilalik Kaujisaatimmik mitsânut pasijaujop taimâk ikaju-songuniammat idluatsaijummik kajusigiamut Kanuk pijaugutiginiam-mauk angutimmut annamullonet. Tamângulualli allataukattatuk udji-tunniKajunik kamajimut apitsuKattatumut taitsuminga pasijaujumul, ammalu asiagiallenginnik inunnik pillugu Kaujititaugutik allatausima-juk.

Sivungngani – Ottutaugutinganut katimatsuanik – Una sivungngagut ottutaujuKaniaimmat katimannik akungani idluatsaijop, Ataniup IkKatuijingata, ikajuttinga ikKatuiji (sollu pasijak ikKatauiji-Kappat), amma pasijaujuk (sollu angutik/annalonnet kivKatuttaungipat ikKatuijimut). Allât sollu pasijak kivKatuttiKagaluappat, angutik/annalonnet akuttujumik ilauKattatuk katimatsuanimmut. Tamanna pidjutilik ikajuttaugutitsautillugu kajusititsigiamut maligatsatigut pidjutigijaujut sunaummangâta, Kanuk akuniutigijumik pivitsaKagiaKammangâta ottutaugutimmut amma kamagiamut asinginnik pidjutinniki sakKigajattunik ingiggatitaulittillugu ottutaugutik.

Inulimât TamânekKujaungimata – Ilanginni pilukâsimajut ottutaugutinginni, ilautillugit nallituinnangit kamagijauKatautillugit suguset ugvalu uningâlukannimut pilukâsimajuKappat, tâmna idluatsaijuk tilisiutiliugajattuk KaujijaugiaKangininganut kinaummangât pilukâtausimajuk silatânnettunut idluatsaiviup.

Tigumiattaunik - Kanga pasijaujuk tigumiattauninga pannanaitsimavimmi.

Sugiamut Isumatsasiunnik – Taipsumani idluatsaijuk tusâjuk ottutaujumik nukKalaullamat pigitsaKasongugiamut Kaujisagiamut, Kimiggugiamut maligatsamik, ugvalu kamagiamut nalâgut sakKititausimajunik ottutaujuKatillugu sivungngani kajusiutigikKânagu.

Pijaugutik – Tâmna pijaugutik tunijaummat pisimajumut Kaujijaummat pasigatsauninganik pilukâsimanninganut.

Pijaugutiginiattanganut Tusâttaunik - Tamanna uKâlautautillugit nalâgut sakKititaugutet Idluatsaivimmut ikajuniammata Idluatsaijimik

kajusititsigiamut pijaugutimmik tunijaugialimmik pasijaujumut taipsumani Kaujimmata pasijaugutigijanginnik pisimaninginnik.

Tikititaummata – Tikititsinik idluatsaivimmut ilingajut alakkasâjait aippanginnik kamaKataujunit aippagijanginnut kamaKataujunut.

UKausigijausimajuk – Taipsumani kina uKâlammat pilukâsimaju-Kanninganik, angutik annalonet tunitsisok allasimajuttigut ugvalu uKâlalluni Kaujittitsiutimmik pulesinut.

Tilijaugutik idluatsaiviliakKujaugiamut – Tâмна tilijaugutik Idluatsaivimmit uKaudjidluni Kaujimajumik taipsumani nanilu angutik/annalonet *pikKujaunninganik* sakKiKullugu Idluatsaivimmut. Sollaru Kaujimajuk sakKingipat, idluatsaivik tunitsigajattuk tiliugutimmik tigujaukKujijumik.

UKinnisamut Pasijaugutik – Tâмна pasijaugutik uKinnisak. Pijaugutik tâpsumunga pilukâsimannimut uKinnisaugunnatuk uKumainnisamit. Pijaunik uKinnisamut sollaru sulii pannanaittaugajammijuk. UKinnisak pasijaugutik kamagijauluasok Prâvinsiup Idluatsaivingani.

KaikKujaugutik Idluatsaivimmut - Tilijaugutik pikKujaugutin-ganut pasijaujop sakKiKullugu idluatsaivimmut kiugiattuluni pasijaugutimminut. KaikKujaugutik idluatsaivimmut takutsautitsijuk uvlunganik, sidontinganik amma nanemmangât idluatsaivik. SakKingipat tunitsiviungâgajattuk Nalunaikkutammik Tigujaugiamut.

Pisimagasugijaujuk – Inuk isumagijauk pisimanninganik pilukâju-Kammat.

UKâlattausimajuk – UKâlattausimajut idluatsaivimmi Kaujimajumut killigiutjinikkut.

Ottutaugutik – Idluatsaivimmi tusâttaunik. PilukâjuKasiamatillugu, nalâgut atuttausimajuk sakKititaulduni nalliagut atuttauniammat pasijauniammangât pasijauniangngimangâllonet.

Pisimanninganut kajusititsijet - Tâмна Idluatsaiji ugvalu killisiniattet taikkuangujut kajusititsiKattatut nalliagut pasijak pisimanninganut pisimangngininganullonet pasijaugutigijanginnut Idluatsaivimmi.

MaligatsaKadluni SakKinik – Alakkasâjak sainnitausimajuk pasijaumut, killigiutjiutiKadluni sakKigiamut idluatsaivimmut nalunaittausimajumi sidontingani, uvlungani amma inigilâtanganut. Tamakkua maligatsangit ammalu pitaKagajammijut ilagiallanginnik piusigigiaKajanginnik sollu pasijak aullagiaKangitottitaulduni tamângat prâvinsimiy, uKagialik pulesimut aikKujauliguni, ugvalu uKâlaKagiaKangngitottitaulduni nalunaittausimajunut inunnut. Si-Kumitsipat tamakkuninga killigiutjiutigisimajanginnik tunitsiviugiallagajattuk pilukânniup pasijaugutinginnut.

Pasigatsaumangât – Tâмна kajusiutik Idluatsaivimmut kingungngani ottutaugutiup sollu nalliagut pasijak pasigatsaumangât pasigatsaungimangâllonet.

Pilukâttausimajuk – Tâмна inuk(nuit) pilukâttausimajuk pilukannik (net) pilukâjuKatillugu.

Pilukâttausimajop Allangit – Pilukâttausimajuk pilukâjuKammat pivitsaKajuk atuinna guttisigiamut allasimajunik uKâlagumajamminik atuatta ulâmmata Idluatsaijmut, Ataniup IkKatuijanganut amma piuliniattiujumut ikKatuijmut (amma pasijaujmut) pasijak Kauji-jauppat pasigatsauninganik. Tâkkua allasimajangit Kaujititsijut idluatsaivimmik ânnititaugami pilukâttausimajop siunniugusigisimajanginik taimâk pilukâttaunigisimajangit pititsitillugit.

Kaujisannik SakKititaujunik – Immigoingiajumi idluatsaivimmi tusâjuKammat tâmna idluatsijuk kajusiniammat nalâgut sakKititausimajut atuttaujutsaumangâta ottutaujuKatillugu. TaijauluaKattatuk “ottutaujuk iluagut ottutanniup” taipsumani pilukâttausimajuk Kaik-Kujagajattilugu uKâlagiattuKullugu.

Nalunaikkutak Tigusisongugiamut - Allasimajuk tilisiutik tunijaummat idluatsaivimmit uKaudjidluni kina tigujaugKulugu pulesinut.

Kaujijajuk – Inuk uKâlaKattatuk Idluatsaivimmi Kaujimanni-Kanimminut kamagijaugutigijaujmut. Kaujimajuk tunitsiviut-sainatuk Kaikkujaugutimmik sakKiKudlugu idluatsaivimmut.

KAUJITTITAUGUTET

KAUJITTITAUGUTET

**PLIAN-nikut Atuagaliusimajangit Kanuk
Isumagijaummangâta Tatattugak**

KaujikKauvit atusogigajammangânni tâmna atuagâng?

Summân ugvalu summaungitong?

Sunamik iliven atudlugu una atuagang?

Asinginnik uKasonguven piusiugajattunik asinginni taimaittuni atua-
gani?

Asinginnik uKausitsaKagiallaven?

Utittisot una tataigutik maunga:

Public legal Information of NL, Suite 227, Tara Place, St. John's, NL,
A1B 3W8 or fax to: 722-0054 or email to: info@publiclegalinfo.com

---

**Public Legal
Information**
Association of NL

Suite 227, 31 Peet Street
St. John's, NL, A1B 3W8
Phone: 709-722-2643
Toll Free: 1-888-660-7788
Fax: 709-722-0054
info@publiclegalinfo.com